

ژاک لا کان گذشته و حال

دیالوگ

آلن بدیو و الیزابت رودینسکو

ترجمه‌ی امیررضا حبیبی

www.ketab.ir

- سرشنانامه: بادیو، آلن، ۱۹۳۷ - م. Badiou, Alain
عنوان و نام پدیدآور: ژاک لاکان: گذشته و حال دیالوگ/آلن بادیو، الیزابت رودینسکو؛ ترجمه امیررضا حسینی.
مشخصات نشر: اردبیل، روشنگاه، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری: ۸۶ص
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۰۰۶-۰-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: عنوان اصلی: Jacques Lacan, Past and Present: A Dialogue
موضوع: لکان، ژاک، ۱۹۰۱-۱۹۸۱ م. -- تاثیر
موضوع: Lacan, Jacques - Influence
موضوع: روانکاوی
موضوع: Psychoanalysis
شناسه افزوده: رودینسکو، الیزابت، ۱۹۴۴-م
شناسه افزوده: Roudinesco, Elisabeth, 1944
شناسه افزوده: حسینی، امیررضا، ۱۳۷۹-، مترجم
رده‌بندی کنگره: BF۱۰۹
رده‌بندی دیویی: ۱۵۰/۱۹۵۰۹
شماره کتابشناسی ملی: ۷۶۶۴۵۲۲

www.ketab.ir

ژاک لاکان: گذشته و حال

آلن بدیو - الیزابت رودینسکو

امیررضا حسینی

چاپ اول ۱۴۰۰

شمارگان: صد نسخه

چاپ و صحافی: روز

قیمت: ۳۳۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۴۲۶-۰۰-۷



نشر روشنگاه

فهرست

۷	پیشگفتار
۱۹	مقدمه
۲۱	بخش اول: یک استادم دو مواجهه
۴۹	بخش دوم: اختلال اندیشیدن
۸۱	یادداشت‌ها

www.ketab.ir

پیشگفتار

«من روی توربیلون^۱ حساب می‌کنم»

درباره‌ی لاکان متاخر

کتاب کم حجمی که در دست دارید اسباب ملاقات دو نفر را فراهم می‌کند که دوستی مشترک طولانی‌ای داشته‌اند و به یک اندازه با اندیشه و میراث روانکاوی فرانسوی ژاک لاکان پیوند داشته‌اند. آنها به طور خاص در این عقیده هم‌نظر هستند که لاکان چیزی بود که فرانسوی‌ها با به کارگیری اصطلاحی که به سختی قابل ترجمه است، آن را maître می‌نامند: هم‌زمان معلم، ارباب و متفکری بزرگ که پیرامون آموزه‌اش گروهی از موسسات، دانشجویان، پیروان، دشمنان و مرتد ها گرد هم می‌آیند. در عین حال دو فردی که در این دیالوگ گرد هم آمده‌اند، روابط بسیار متفاوتی با لاکان داشته‌اند.

الیزابت رودینسکو تاریخ‌نگار و روانکاوی و دختر روانکاوی است که به لاکان بسیار نزدیک بود. رودینسکو به خاطر دو کتابش درباره‌ی تاریخ روانکاوی فرانسه — تاریخ دو جلدی حجیم روانکاوی در فرانسه و بیوگرافی روشنگر ژاک لاکان [۱] — بسیار مشهور است. این دو کتاب احتمالاً در طول دهه‌های آتی آثار مرجع درباره‌ی این موضوعات باقی خواهند ماند. او مکرراً و اغلب به صورتی بحث‌انگیز در مناظره‌های عمومی پیرامون جایگاه روانکاوی و رابطه‌ی آن با خانواده، دولت، علوم شناختی، اشکال معاصر رفتارگرایی و روان‌درمانی مداخله می‌کند. با وجود اینکه رودینسکو با سرسختی از روانکاوی در مقابل گروه‌کنیری از دشمنان و تهدیدات دفاع می‌کند، او همچنین هوشمندانه تشخیص داده است که خود روانکاوان — علی‌الخصوص هواخواهان لاکان «متاخر» و دل‌بستگی او به صوری‌سازی ریاضیاتی و

1. tourbillon

۲. master: این واژه به معنای «استاد» نیز هست. در ادامه‌ی متن به فراخور بحث از معادل‌های مختلف این واژه استفاده شده است.

«جلسات کوتاه» بدنام — اغلب قادر به دفاع از این میراث و تجدید حیات آن نیستند. بنابراین او اغلب اوقات، همانند کاری که در این دیالوگ انجام می‌دهد، ادعا می‌کند که میراث روانکاوی تا حدودی باید توسط غیرروانکاوان پذیرفته شود و سرزندگی روانکاوی به‌مثابه پراکتیسی بالینی و شکلی از اندیشه مستلزم داد و ستد جدیدی با فلسفه‌ی معاصر است. رودینسکو پس از گذراندن دوره‌ی دانشجویی با ژیل دلوز و میشل دوسرتو^۱ — دوسرتو عامل کلیدی چرخش او به سوی مطالعه‌ی تاریخ و به خصوص مطالعه‌ی انقلاب فرانسه بود — از سال ۱۹۷۱ تا ۱۹۷۹ عضو حزب کمونیست فرانسه (PCF) بود (در آن دوران به فیلسوف مارکسیست لویی آلتوسر نزدیک بود). رودینسکو که اکنون خود را سوسیال‌دموکرات تعریف می‌کند، بحث کرده است که آموزه و اندیشه‌ی لاکان — هر چقدر هم که برداشت او از اخلاق رادیکال باشد، عمدتاً کاتولیک و محافظه‌کار بود — به لحاظ تشخیص پیکربندی سمپتوم‌هایی که نشانگر بحرانی عمیق و ساختاری در قلب فرهنگ، جامعه و سیاست غربی هستند، بی‌رقیب است.

آلن بدیو، فیلسوفی که هرگز در میان روانکاوانه را سپری نکرده، مبارزی مارکسیست است که آموزه‌ی لاکان از اوایل دهه‌ی ۱۹۶۰ اندیشه او را شکل داده و پرورانده است. اگرچه بدیو برای نخستین بار در اوایل دهه‌ی ۱۹۶۰ به پیشنهاد معلمش در اکول نوغمال سوپیهیغ^۲، لویی آلتوسر، با کار لاکان مواجه شد، باوجوداین احتمالاً مهم‌ترین مواجهه‌ی او با اندیشه‌ی لاکان از طریق همکاریش با نشریه‌ی Cahiers pour l'analyse اتفاق افتاد که در سال ۱۹۶۶ توسط گروهی از دانشجویان آلتوسر به راه افتاد و تا حدودی به سنتز ماتریالیسم دیالکتیکی آلتوسر و تئوری علم لاکان و رابطه‌اش با مقوله‌ی «سوژه» اختصاص داشت. [۲] این پروژه به دلیل شورش غیرمنتظره‌ی دانشجویی و کارگری می و ژونن ۱۹۶۸ متوقف شد. رویداد مذکور باعث شد شکافی میان این گروه از دانشجویان و PCF آلتوسر ایجاد شود، شکاف بر سر چیزی بود که گروه دانشجویان آن را نقش علناً ضد انقلابی PCF در این رویدادها تلقی کردند.

1. Michel de Certeau

2. École normale supérieure